

Kwa Nini Hoja Dhidi ya Wanawake katika Huduma ya Kanisa Si za Kibiblia

Ben Witherington III · tafsiri ya Kijerumani: Hans-Jörg Ronsdorf · Aprili 2021 · imerekebishwa Oktoba 2026

Ben Witherington III ni Amos Professor of New Testament for Doctoral Studies katika Asbury Theological Seminary (Wilmore, Kentucky), na mchungaji aliyewekwa wakfu wa United Methodist Church.

Wengi wenu mnaonifahamu mnajua kwamba niliandika tasnifu yangu ya uzamivu kuhusu wanawake katika Agano Jipya chini ya C.K. Barrett katika Chuo Kikuu cha Durham, Uingereza. Vitabu vyangu vitatu vya kwanza vya kitaalamu vilivyochapishwa vilihusu mada hii hasa. Mojawapo ya sababu za kufanya hivyo zaidi kidogo ya miaka thelathini iliyopita ilikuwa mabishano makali yaliyokuwepo wakati huo kuhusu swali la wanawake katika huduma, na hasa kuhusu wanawake kama wahubiri madhabahuni na kama wachungaji viongozi. Bila kujali kwamba katika Biblia hakuna makundi kama “mchungaji mkuu” au “mhubiri”, Agano Jipya limetumika tena na tena kuhalalisha kukandamizwa kwa wanawake katika huduma – na, kama nilivyokuja kugundua kupitia miaka mingi ya utafiti na masomo, bila msingi wowote wa kibiblia. Bila shaka Wakristo walio waaminifu vilevile wanaweza kutofautiana katika swali hili, lakini tofauti hizo za maoni zinapaswa kutokana na ufafanuzi imara wa maandiko ya Biblia, si kutokana na hisia, maneno matamu ya kushawishi, katiba tu ya kanisa, kanuni za ufafanuzi zenye shaka na mambo kama hayo.

Basi katika makala hii nitashughulikia pingamizi za kawaida dhidi ya wanawake katika huduma ya kiroho/cheo cha kanisa, moja baada ya jingine. Baadhi ya pingamizi hizi zinatoka katika mapokeo ya kanisa la kitaratibu (high church), baadhi zinatoka zaidi katika mapokeo ya “low church”, baadhi ni za Kikatoliki au za Kiorthodoksi, baadhi ni za Kiprotestanti, lakini tutachukua baadhi kutoka kwa zote, bila kujaribu kukamilisha kila kitu au kuwachosha.

1) Wanawake hawawezi kuwa mapadri, kwa sababu ni wanaume peke yao wanaoweza kuwa mapadri wanaotoa dhabihu ya Misa n.k.

Tatizo la msingi la hoja hii ni kwamba Agano Jipya linasema wazi kabisa kwamba mitume, manabii, walimu, wainjilisti, wazee na mashemasi katika Agano Jipya SI MAKUHANI. Hakuna haja ya tabaka la makuhani lililotengwa katika Agano Jipya, kwa sababu dhabihu ya Kristo imeufanya mfumo wote wa ukuhani wa Agano la Kale – pamoja na makuhani, mahekalu na dhabihu – kuwa umepitwa na wakati. Ukuhani pekee tunaosikia habari zake katika Agano Jipya ni:

1. ukuhani wa waumini wote, ambao bila shaka unawajumuisha pia wanawake, na
2. ukuhani mkuu wa Kristo wa mbinguni (taz. Waebrania).

Hakuna ukuhani mpya kati ya hizi mbili uliohamishwa kutoka Agano la Kale au uliowekwa wakfu katika enzi ya Agano Jipya. Kwa kweli, lugha yote ya dhabihu na hekalu katika Agano Jipya inafanywa kuwa ya kiroho, ili ihusishwe na kujitoa kwetu wenyewe au na sifa zetu kwa Mungu; na hekalu linaelezwa katika sehemu mbalimbali za Agano Jipya (taz. 1 Wakorintho 3-6) ama kama mwili wa mwamini, ama kama jumuiya yote ya Kristo ambamo Kristo na Roho wanakaa. Tatizo hapa kimsingi ni la kanuni za ufafanuzi (hermeneutics). Wakati fulani, karibu na wakati ambapo kanisa lilikuwa dini iliyoruhusiwa rasmi (religio licita) chini ya Konstantino, kanuni za ufafanuzi za Agano la Kale zilishika hatamu – kanuni zilizoyaona

makanisa kama mahekalu, Meza ya Bwana kama dhabihu, wenye vyeo kama makuhani, Siku ya Bwana kama Sabato, na kadhalika. Kwa hiyo upya wa Agano Jipya, pamoja na pande zake na sifa zake, ulisababishiwa madhara makubwa, na matokeo ya mwisho yalikuwa kuwatenga wanawake na huduma mbalimbali, **tena kwa sababu ambazo waandishi wa Agano Jipya wangezikataa kabisa.**

2) Wanawake hawawezi kuwa wachungaji, kwa sababu hapo wangekuwa kichwa juu ya wanaume, pamoja na waume zao – na hilo haliwezekani kamwe, na ni kuvunja kanuni za nyumbani (orodha za wajibu wa nyumbani) katika Agano Jipya.

Hoja hii mara nyingi ni tata, na kiini chake ni mchanganyiko mkubwa kati ya kile ambacho Agano Jipya linasema kuhusu utaratibu katika familia ya kimwili na nyumbani, na kuhusu utaratibu katika familia ya imani, popote inapokutana. Ni kweli kwamba maandiko kama Wakolosai 3-4 na Waefeso 5-6, na maandiko mengine katika 1 Petro, kwa mfano, yanazungumzia muundo wa familia ya kimwili. Kama nilivyoeleza kwa kina, familia ya mfumo dume ilikuwa hali halisi iliyokuwepo katika ulimwengu wa Agano Jipya; na unachogundua unapolinganisha kilichomo katika Agano Jipya na kilicho nje ya Agano Jipya ni kwamba **Paulo na wengine wanafanya kazi kwa bidii kubadilisha miundo iliyokuwepo kuelekea mwelekeo wa Kikristo zaidi. Kwa mfano, Paulo inambidi aanze na wasikilizaji wake pale walipo, kisha awashawishi wabadilike.** Na mnaweza kuuona mchakato huu ukifanya kazi katika Filemoni, Wakolosai na Waefeso. Kwa mfano, ingawa lugha ya kichwa na unyenyekevu hakika inatumika katika maandiko haya, mwelekeo wa hoja unalenga:

1. kumwekea bwana wa nyumba kanuni zilizo kali zaidi na zaidi, ili kuyawekea mipaka mamlaka yake na jinsi anavyomtendea mke wake, watoto wake na watumwa wake;
2. kumfanya bwana wa nyumba atambue kwamba wanawake, watoto na watumwa kwa kweli ni watu walioumbwa kwa mfano wa Mungu, na si mifugo au mali.

Jambo hili linaonekana wazi hasa katika Filemoni, Paulo anapomwomba Filemoni amwachilie Onesimo kwa sababu yeye “si mtumwa tena, bali ndugu katika Kristo”. **Paulo anafanya kazi ya kuweka chachu ya Injili katika mahusiano yaliyokuwepo tayari, ili kuyabadilisha.** Ndivyo ilivyo pia kuhusu nafasi za waume na wake katika Waefeso 5:21 na kuendelea. Paulo anawaita Wakristo wote kunyenyekeana, na mojawapo ya namna zake ni unyenyekevu wa wake kwa waume zao; kisha onyo “Ninyi waume, wapendeni wake zenu, kama Kristo alivyolipenda kanisa, mkijitoa wenyewe ...” linaweza kuonekana jinsi lilivyo – namna ya unyenyekevu na huduma ya kujitoa sadaka. **Unyenyekevu hauhusu tena jinsia moja tu wala upande mmoja tu,** kwa kuwa Paulo hapa anatoa maadili yanayofanya kazi ndani ya utaratibu uliopo ili kuubadilisha (taz. ufafanuzi wangu wa nyaraka kwa Wakolosai, kwa Waefeso na kwa Filemoni, Eerdmans). **Zaidi ya hayo, tunapaswa kukumbuka daima kwamba kinachoamua, au kinachopaswa kuamua, miundo ya uongozi kanisani si jinsia, bali ni karama za neema na karama za Roho Mtakatifu. Familia ya imani si sawa na familia ya kimwili, na jinsia si kigezo cha kuamua nafasi ndani yake. Bila shaka jinsia inaathiri baadhi ya nafasi katika familia ya Kikristo, lakini hilo halina uhusiano wowote linapokuja suala la mjadala kuhusu muundo wa uongozi wa kanisa.** Ndiyo sababu hatupaswi kushangaa tunapokuta, hata katika nyaraka za Paulo, mifano ya walimu wanawake, wainjilisti wanawake, manabii wanawake, mashemasi wanawake na mitume wanawake. **Paulo si mtu anayetaka kuubatiza utaratibu wa mfumo dume uliokuwepo, ulioanguka, na kuukubali kuwa mzuri.** Mojawapo ya ishara zilizo wazi za maoni ya Paulo kuhusu mambo kama haya inaweza kuonekana katika kile anachosema kuhusu ubatizo – hiyo si ishara inayohusu jinsia moja, ambayo tunayo kwa ajili ya Agano Jipya, tofauti na ile ya Agano la Kale; na Paulo anaongeza kwamba katika Kristo hakuna “mwanamume na mwanamke”, kama vile hakuna Myahudi wala mtu wa mataifa, mtumwa wala huru.

Matokeo ya jambo hili ni makubwa sana. Kubadilika kwa ishara ya agano kunaonyesha kubadilika kwa asili ya agano, linapokuja suala la wanaume na wanawake.

3) Wanawake hawawezi kuwa wahubiri Wakristo, kwa sababu sehemu fulani za Agano Jipya zinakataza hilo.

Hapa, hasa kwa Waprotestanti wahafidhina sana (Wakristo wa kiinjili, “Ndugu”), ndipo kiini cha mzozo. Watu wanaamini kwamba 1 Wakorintho 14:33b-36 na 1 Timotheo 2:8-15 zinawakataza wanawake kufundisha na kuhubiri kanisani.

Sitazungumzia unafiki wa baadhi ya hoja hizi zinazoweka tofauti ndogondogo kama: “Ni sawa wanawake wakifundisha nyumbani au wakiongoza funzo la Biblia, lakini si ndani ya jengo la kanisa” (habari ndogo ya ziada: hapakuwa na majengo ya kanisa katika wakati wa Agano Jipya, walikutana majumbani!), au mbaya zaidi: “Ni sawa kwa wanawake kufundisha na kuhubiri katika uwanja wa misheni, pale inapohitajika, lakini si hapa Amerika, ambapo haihitajiki.” Hapa pia mantiki imepotoka kabisa, na haijajengwa juu ya kitu chochote katika Maandiko.

Lakini je, maandiko haya yanasema nini?

1 Wakorintho 14:33b-36 (tukichukulia kwamba ni sehemu ya asili ya waraka huu, jambo ambalo wataalamu wengi wanalitilia shaka kwa sababu za kinakala. Mimi sikubaliani na wenye shaka hao) ni sehemu ya waraka mkubwa wa kutatua matatizo. Paulo anarekebisha matatizo yanayotokea katika makanisa ya nyumbani huko Korintho. Tatizo moja kama hilo linasababishwa na baadhi ya wanawake, inaonekana baadhi ya wake tu, wanaovuruga wakati wa unabii (wa kunena kwa unabii) kwa kuuliza maswali. Sasa, Paulo tayari amesema katika 1 Wakorintho 11 kwamba wanawake wanaweza kuomba na kutoa unabii katika ibada ya Kikristo, wakiwa wamefunika vichwa vyao ili kuficha “utukufu” wao (yaani nywele zao), kwa kuwa ni utukufu wa Mungu peke yake unaopaswa kuonekana katika ibada; ***naye haibatilishi ruhusa hii katika 1 Wakorintho 14:33b-36.*** Kanisa la Korintho, ambalo kwa sehemu kubwa lilikuwa la watu wa mataifa, lilileta kanisani mawazo yao ya awali kuhusu unabii na kuhusu kile kilichofaa mtu anapomwendea nabii mwanamume au nabii mwanamke. Kwa mfano, mpiga ramli wa Delphi, mji uliokuwa karibu, alikuwa nabii mwanamke ambaye watu wangeweza kumwendea kuomba shauri. Watu walimwendea ili kuuliza maswali kama: Je, niolewe na mwanamume huyu, au ninunue shamba hili, n.k., naye mpiga ramli alitoa jibu. Kwa hiyo ilikuwa kawaida kwa baadhi ya Wakorintho kudhani kwamba, manabii walipozungumza katika mikutano yao, walikuwa na haki ya kuwauliza maswali. Jibu la Paulo ni hapana: “Wakati wa kuabudu si wakati wa maswali na majibu, nanyi mnawakatiza manabii. Mkiwa na maswali, waulizeni wanaume wenu (huenda: waume zenu) nyumbani. Kuna wakati na mahali pa maswali kama hayo, lakini ibada ya Kikristo si mahali hapo.” ***Sababu ya Paulo kuwarekebisha wanawake/wake katika hali hii bila shaka si kwa sababu ni wanawake, bali kwa sababu katika hali hii wao ndio wanaosababisha tatizo hili.***

Mambo mengine machache kuhusu maandiko haya yanapaswa kuzingatiwa: maandiko haya hayasemi lolote kuhusu wanawake kuwanyenyekea ***wanaume***. Agizo hapa ni kwamba wanawake hawa wanyamaze na wanyenyekee, kama vile torati nayo inavyosema. Sawa, ni wapi katika Agano la Kale kuna amri kwa wanawake kunyamaza na kuwanyenyekea wanaume? Jibu: HAKUNA MAHALI POPOTE. Haimo kabisa katika Torati (vitabu vitano vya Musa), wala mahali pengine popote. Anachozungumzia Paulo ni kunyamaza mbele za Mungu na kusikiliza maneno yake yaliyovuviwa, ambayo katika hali hii yanatoka kwa manabii wanaume na wanawake! “BWANA yu katika hekalu lake takatifu; dunia yote na inyamaze (na isikilize)” ... ***na kunyenyekea mafundisho ya Mungu.***

Na je, kuhusu 1 Timotheo 2:8-15? Maandiko haya wakati mwingine huchukuliwa – kimakosa – kuwa uthibitisho wa mwisho kwamba wanawake hawapaswi kuhudumu. Lakini hapa pia muktadha na undani wa maandiko vinapuuzwa – na hilo ndilo tatizo kubwa mtu anapotaka “kuthibitisha” jambo kwa mistari ya Biblia iliyotengwa na muktadha wake. Hapa Paulo anampa Timotheo maelekezo jinsi ya kuwashughulikia waongofu wake wapya kabisa, huenda huko Efeso (taz. ufafanuzi wangu wa Nyaraka za Kichungaji: Letters and Homilies for Hellenized Christians, juzuu 1, IVP). Tatizo linalojitokeza katika 1 Timotheo 2:8-15 bila shaka linawahusu baadhi ya wanawake: wanawake wenye hadhi ya juu, wenye mavazi na mitindo ya nywele ya kifahari, wanaotarajia tangu mwanzo kuwa walimu wa kila mtu kanisani. Kwamba hiki tena ni kifungu cha kurekebisha, kinachoshughulikia matatizo, kinaonekana tangu mwanzo: kwanza Paulo anawarekebisha wanaume wanaonung’unika, ambao anataka waombe, kisha anawarekebisha wanawake hawa wenye hadhi ya juu. Paulo huwarekebisha wanaume na wanawake vilevile wanapokosea. Kuhusu marekebisho yake kwa wanawake, inafaa kusema jambo kuhusu wanawake wenye hadhi ya juu katika miji kama Efeso. Tunajua kwamba wanawake hawa walikuwa na nafasi muhimu katika sikukuu za kidini, mahekalu na ibada za ulimwengu wa Kigiriki na Kirumi. Walikuwa makuhani wanawake, manabii wanawake, walimu, waganga, walinzi wa moto wa milele, n.k. Kwa hiyo haishangazi kwamba wanawake hawa, walipomgeukia Kristo, walitarajia kuweza kufanya vivyo hivyo kanisani. Tatizo lilikuwa hili: walipaswa kwanza kufundishwa ipasavyo na kujifunza kabla ya kuwafundisha wengine, wanaume au wanawake. Hii ni kanuni nzuri kwa sisi sote. Wakati mmoja nilikuwa na mwanafunzi katika chuo cha theolojia aliyekasirika katika somo moja kwa sababu alipaswa kujifunza mambo mengi sana – mengi yakionekana kwake kuwa hayana faida. Alinijia akasema: “Sioni kwa nini lazima kwanza nijifunze mambo haya yote yasiyo na maana. Ninaweza tu kupanda mimbarini, na Roho atanipa maneno.” Nikamjibu: “Ndiyo, Charlie, unaweza kufanya hivyo. Ni hasara tu kwamba humpi Roho Mtakatifu vitu vingi zaidi vya kufanyia kazi!” Kimsingi Paulo anawaambia wanawake hawa wa Efeso jambo hilo: wanapaswa kujifunza kabla ya kufundisha.

Hapa kuna maelezo machache kuhusu ufafanuzi wa 1 Timotheo 2:8-15. Hapa pia hakuna lolote linalosemwa kuhusu wanawake kuwanyenyekea wanaume. Kiyunani kiko wazi vya kutosha. Hapa limetumika neno la “utulivu”, wala si neno la kunyamaza, **na kwa mara nyingine tena hoja ni kwamba wao wanapaswa kunyenyekea mafundisho yenye mamlaka ya Timotheo na wengine**. Pili, kitenzi cha Kiyunani “Siruhusu sasa”, kama Phil Payne alivyoonyesha tena na tena, si kitenzi kinachomaanisha kukataa huku kuendelea bila mwisho. Kinamaanisha kile kinachosema: “Siruhusu sasa ...”.

Kwa nini haruhusu? Kwa sababu wanawake walipaswa kwanza kujifunza kabla ya kufundisha. Tatu: kwa kuwa tunashughulika na maandiko yanayorekebisha mwenendo mbaya, Kiyunani kinapaswa kutafsiriwa hivi: “Siwaruhusu wanawake (katika hali hii wale wanawake wanaotajwa pamoja na mitindo ya nywele, vito na mavazi ya bei ghali) kwa wakati huu kufundisha au kujinyakulia mamlaka juu ya wanaume (walioidhinishwa).” **Hili ni katazo la kutumia vibaya pendeleo; halizuii uwezekano wa kuruhusiwa baadaye kulitumia ipasavyo pendeleo la kutoa mafundisho ya Kikristo.** Kwa kweli, mahali pengine katika Nyaraka za Kichungaji tunasikia habari za wanawake Wakristo waliokomaa zaidi wanaofundisha kitu. Kitenzi **authenteo** hapa ni kitenzi adimu kinachomaanisha ama kutumia mamlaka, ama kujinyakulia mamlaka, na kinapatikana hapa tu katika Agano Jipya, mara moja tu. Huu ni mfano mzuri wa kwa nini mtu hawezi kujifunza lugha ya Biblia ikiwa imetengwa na muktadha wake mpana – katika hali hii, muktadha wa matumizi yake mahali pengine katika Kiyunani. Mahali pengine kitenzi hiki, katika muktadha wa kurekebisha, kinahusu kutumia vibaya mamlaka, kujitwalia nafasi au kazi waliyo nayo wengine. Ndivyo kinavyomaanisha hapa pia.

Mwisho, je, ni nini kuhusu hoja inayohusu habari ya uumbaji, yaani habari ya Hawa? Paulo anachukulia kwamba baadhi ya wasikilizaji wake wanaifahamu habari hii vizuri sana. Habari hii katika Kiebrania iko hivi – ni Adamu peke yake aliyefundishwa kuhusu katazo la mti wa ujuzi wa mema na mabaya, na ulikuwa wajibu wake kumfundisha Hawa ipasavyo, kwa kuwa yeye hakuwepo katazo hilo lilipotamkwa. Katika mwendelezo wa habari inaonekana wazi kwamba Hawa hakuwa amefundishwa ipasavyo. Anazungumzia kutougusa tunda la mti, jambo ambalo halikuwa sehemu ya katazo la asili. Sasa, neno “alidanganywa” hapa ni muhimu; Paulo analitumia tu kuhusiana na Hawa na anguko. ***Mtu ambaye hajafundishwa ipasavyo hudanganywa kwa urahisi na anaweza kufanya matendo yenye madhara makubwa. Ndivyo ilivyokuwa kwa Hawa. Yeye ni mfano kamili ambao mtu angeweza kuwawekea mbele ya macho wanawake wenye hadhi ya juu wa Efeso: walipaswa kufundishwa ipasavyo kabla ya kufanya lolote.*** Ningependa pia kuwakumbusha kwamba, tukisoma habari ya Mwanzo neno kwa neno, Adamu alikuwa pale pale pamoja na Hawa wakati huo, naye angeweza na alipaswa kumzuia, lakini hakufanya hivyo. Hawa alichuma tunda, na Adamu alishindwa kama mwalimu aliyebeba wajibu wakati huo. Bila shaka hiyo ndiyo sababu Adamu analaumiwa kwa anguko katika Warumi 5:12-21. Kisha Paulo anatoa njia mbadala – “lakini sasa wanawake wataokolewa kwa kuzaa watoto”, au huenda inasema “wanawake watahifadhiwa katika kuzaa watoto”. Kile ambacho hakika Paulo hafanyi hapa ni kuzungumzia wokovu wa wanawake kwa njia ya kuzaa!!! Kwa hiyo kila mojawapo ya fasiri mbili ninazopendekeza inawezekana. Mimi naelekea kwenye fasiri kwamba kibainishi (definite article) kilicho kabla ya “kuzaa” kinaonyesha kuzaliwa kwa mtu mmoja maalum – kuzaliwa kwa Yesu kupitia Mariamu. Kwa hiyo Mariamu ni Hawa aliyegeuzwa kinyume. Anaitii sauti ya malaika, yeye ni mjakazi wa Bwana, tofauti na Hawa. Uwezekano mwingine ni kwamba Paulo anasema kwamba laana inayowalemea wanawake (maumivu na hatari wakati wa kuzaa) inaweza kubatilishwa katika Kristo, ikiwa wanabaki kuwa Wakristo waaminifu na kumtumaini Bwana.

Kwa vyovyote vile, maandiko haya si katazo kwa wanawake wote, nyakati zote, katika hali zote, kuhubiri na kufundisha. Ni katazo mahususi sana, na bila shaka Paulo angesema jambo hilo hilo kwa wanawake au wanaume wanaojaribu leo kufundisha au kuhubiri Neno la Mungu bila kwanza kujifunza ipasavyo!!!

Jambo moja zaidi kuhusu habari ya Mwanzo. Mwandishi anatuambia kwamba matokeo ya anguko ni mfumo dume. Haukuwa mpango wa asili wa Mungu wa mpangilio wa uumbaji. Maandiko yanatuambia kwamba sehemu ya laana ya asili (si ya baraka ya asili) itakuwa juu ya Hawa: “Hamu yako itakuwa kwa mumeo, naye atakutawala!” Hivyo kupenda na kutunza kuliharibika kukawa kutamani na kutawala!!! Haya ndiyo matokeo ya dhambi juu ya uhusiano, si sifa za kijinsia za asili au tabia za asili za uhusiano huo.

Jambo moja zaidi, kwa kuwa tunazungumzia maandiko haya ya Nyaraka za Kichungaji. Wakati mwingine husikika hoja hii: waraka wa kwanza kwa Timotheo unachukulia kwamba wazee ni wanaume walio waaminifu kwa mke wao mmoja tu; kwa hiyo ni wanaume peke yao wanaoweza kuwa wazee katika makanisa. Hoja hii inasahau kabisa kwamba Paulo anazungumza kama mmisionari katika mazingira ya kitamaduni yenye mfumo dume wenye nguvu, iwe Efeso au Krete. Kanuni yake ni kuanzia pale watu walipo tayari, si pale anapotaka wawe. Maana yake: anaanzia uongozi wa wanaume uliokuwepo tayari katika utamaduni, mpaka chachu ya Injili iweze kufanya kazi yake kikamilifu na kubadilisha mambo kutoka ndani. Kwa hiyo ni jambo la kawaida kwamba Timotheo na Tito wanawaweka kwanza wanaume kuwa viongozi katika makanisa haya mapya kabisa. Hiyo haimaanishi kwamba lazima iwe hivyo daima. Lakini waongofu wapya walipaswa kwanza kusadikishwa, kwa upendo, kwamba wanawake wanaruhusiwa kushika nafasi kama hizo. Hata hivyo inaonekana jinsi

Paulo anavyosukuma tayari upande huo: katika Warumi 16:1-2 anamtaja mwanamke kiongozi aitwaye Fibi, aliye shemasi mwanamke katika makanisa ya Korintho. Na yaelekea kwamba, pale Nyaraka za Kichungaji zinapozungumzia wazee na mashemasi, mashemasi wanawake wanatajwa pia. Kama nilivyokwisha kusema: haitoshi kupima kile Paulo anachosema. Lazima tukisome katika muktadha wake wa kitamaduni na kujiuliza: Paulo anataka kuleta mabadiliko gani katika mahusiano anapoitumia Injili katika hali hiyo?

Kama nilivyojifunza kwa miaka mingi, tatizo kanisani si wanawake wenye nguvu na wenye vipawa. Tunawahitaji wote tunaoweza kuwapata, na kama wasingekuwepo, makanisa mengi yangukuwa yamefungwa zamani. Nakumbuka vizuri sana kukutana na wale “babushka” – bibi wazee katika kanisa la Kibaptisti la Moscow – waliomzuia Stalin kulifunga kanisa kwa kusimama mlangoni, hata askari wake hawakuweza kuingia ili kulifunga kanisa. Mungu ashukuriwe kwa ajili ya wanawake wenye nguvu na wenye vipawa kanisani. ***Hapana, tatizo kanisani si wanawake wenye nguvu, bali ni wanaume dhaifu wanaojiona kutishiwa na wanawake wenye nguvu, na ambao kwa njia mbalimbali, hata kwa ufafanuzi wenye shaka, wamejaribu kuwakataza kutumia vipawa na uwezo wao kanisani.***

Mkitaka kujua zaidi kuhusu mwelekeo huu, someni vitabu vyangu vya ufafanuzi au muhtasari wangu kwa ajili ya watu wasio wataalamu: *Women and the Genesis of Christianity* (Cambridge University Press, 1990).

Inatosha.

Makala asili: “Why Arguments against Women in Ministry Aren’t Biblical”, blogu “The Bible and Culture” (Patheos), 2 Juni 2015. Tafsiri ya Kijerumani: Hans-Jörg Ronsdorf, kwa ruhusa ya Ben Witherington, 20 Aprili 2021.